

Mbyana ya Akani

Mutsari i Baeletsi Tsatsi | Mukombisi i Manu Kongolo

Loko presidente wa Afrika-Dzonga a tivisile leswaku tiko ri ta pfariwa, vatswari va Akani va swi tivile leswaku Akani u ta dlaya hi xivundza ekaya. Exikolweni, Akani a tlanga na vanghana va yena; u dyondzile marito yantshwa na ku tsala na ku hlaya tinomboro kusuka eka mudyondzisi wa yena. Vatswari va Akani va lukile mano ya ku endla leswaku a tshama a hungasekile: va n'wi kumerile mbyana.

“Xana u ta yi thya vito rihi mbyana ya wena?”
ku vutisa manana wa Akani.

“A ndzi se swi tiva,” ku
hlamula Akani.

Hi siku rosungula ra ku pfaleriwa, Akani na mbyana ya yena a va tlnge exirhapeni xa ka vona, a va tsutsuma kufika laha Akani a heleriwa hi moy. Kutani va ya tsham ekamareni yo etlela ya Akani. Kusuka hi le fasitereni a va kota ku vona swihondzo swa xitichi xa gezi xa khale hi le mpfhukeni. Swihondzo a swi pendiwile hi mihlovo yo vangama.

Mbyana yi sungurile ku gungula kutani Akani a sungula ku yi bampatela kahle. Kutani yi sungula ku puluta ncila hi ntsako lowukulu. Akani a vutisa, "Se i yini, mbyana?"

Xana u nga swi tshemba? Mbyana yi hlamarile hi dyirito dyo bonga! "Khale wa khaleni..."

Akani a anakanya leswaku u sungula ku penga. U tshinerile ekusuhi swinene na mbyana. "Xana u te yini?"

Mbyana yi basisa nkolo wa yona. "Khale wa khaleni," mbyana yi vula nakambe, yi langutile etlhelweni leri ku nga na swihondzo. Akani a yingisela hi vukheta loko mbyana yi sungula ntsheketo wa yona.

"Edzongeni wa Joni a ku ri na swihondzo swimbirhi swo leha. A swi ri kahle swinene. Ndzi vula ku ri, a swi ri kahle swinene. A ku ri swihondzo swo hunguta ku hisa ka Orlando Power Station kufikela hi 1998. Swi cinciwile ku va swihondzo swa mitsheketo leyi nga tata Soweto hinkwayo: Soweto Towers. Mitsheketo a yi pendiwile hi swifaniso swa mihlovo ku swi rhendzela. Swifaniso swi cincile hi mikarhi na mikarhi. Mikarhi yin'wana mitsheketo leyi a yi tsheketiwa i ya Nelson Mandela, nghwazi leyikulu ya rixaka. Mikarhi yin'wana a yi vulavula hi vunanga na vanhu va ri karhi va cina swinene. Mikarhi yin'wana a yi vulavula hi mitsheketo ya Joni, Dorobankulu ra Nsuku," mbyana yi vulavula.

Akani hi ku taleriwa hi ntsako u vutisile mbyana hi nkarhi walowo: "Xana hi wena mbyana ya masingita?"

“Hi mina mbyana yo tsheketa
mitsheketo,” ku vula mbyana.

Akani a tsakile swinene kutani a tlulela
ehenhla ka mubedo a cina vunghwazi.
Mbyana a yi hlalerile, yi ri karhi yi
puluta ncila wu ya hala ni hala, hala ni
hala. Akani a tshama ehansi nakambe.

“Heyi, mbyana, ndzi kombela u ndzi tsheketa
ntsheketo wun’wana?” a kombela.

“Sungula u ndzi endlela xin’wana,” ku vula mbyana.

“Xin’wana na xin’wana,” ku tshembisa Akani. “Wena
vula xilo lexi u xi lavaka.”

“U fanele u ndzi nyika vito,” ku vula mbyana.

Akani a languta ehandle hi fasitere a miyela swa
xinkadyana. Endzhaku, loko a vonile swihondzo
empfshukeni, a ri na mianakanyo.

“Orlando,” ku vula Akani, a ri karhi a languta mbyana
ku vona loko yi ri rhandza vito ra yona lerintshwa.

Mbyana a yi vulanga nchumu ku ringana xinkadyana.
Kutani yi tlula kusuka emubedweni, yi vukula hi ntsako
hi rito ro yimbelela ra kahle, na ku endla leswi a swi
fana na ncino wa vunghwazi. A rhandza vito ra yena.

“Khale wa khaleni...” Ku vula Orlando, a ri karhi a
tshama ekusuhi na Akani emubedweni.

Mbyana ya Akani

Mutsari i Baeletsi Tsatsi • Mukombisi i Manu Kongolo

Mianakanyo yo bula hayona

Xana timbyana tina ririm? Loko tiri hava, xana timbyana ti vulavula njhani?

Xana u ehleketa yini loko hi sungule hi lerisiwa ku tshama emakaya? I swilo swa njhani u swi endleke hi nkarhi wo lerisiwa ku tshama emakaya?

Xifaniso

Dirowa xifaniso xa Akani na Orlando va tlanga swin'we exirhapeni.

Ku Hlaya

Vana fokisi ro lavisia ntsheketo! Kuma marito eka ntsheketo laya ku byelaka leswaku:

- ★ kamara ro etlela ra Akani ri na fasitere eka rona
- ★ Akani a ri na malwandla eka mbyana ya yena
- ★ u tsakela ntsheketo lowu mbyana ya yena yi n'wi byeleteke wona
- ★ u yi thye vito ra Soweto Towers.

Ku Tsala

Pfunani Akani leswaku a nga borheki hi nkarhi wo lerisiwa ku tshama emakaya.

Tsala nxaxameto wo Vhanganyeta swo Borha swa ndzinganyeto wa hilaha u nga tinyanyulaka ekaya.

Ntirho wa vutshila

Vumba ntsheketo wa wena wa nhlonhlorhi. Kuma bokisi ra khadibodo ro leha na phepha ro ringana ri funengeta matlhelo hinkwawo. Dirowa kumbe u penda xifaniso xa ntsheketo ephepheni. Tota dlulu xifaniso xa ntsheketo wa wena ematlhelo ya bokisi ra khadibodo.

Encenyeta

Hetisa ntsheketo lowu Orlando a sungulaka ku wu hlamusela ku fikela emakumu ka *Mbyana ya Akani*.

